

Kitab Daniel - Nomer Papat

Bandhul Timah Lot

Jeff Pippenger

2023-11-27

Kita lagi mbahas bab “pitu mangsa” ing Imamat kaping rong puluh enem kaya sing katuduhaké ing kitab Daniel. Kita nindakaké iki amarga salah siji ciri kenabian saka “pitu mangsa” iku, yaiku yèn iku nggambaraké “watu sandhungan” sing ditampik déning para tukang yasa. Aku nemtokaké watu sandhungan sing katuduhaké ing Kitab Suci minangka sawijining kayektèn sing sajatiné bisa dideleng, nanging ora dideleng. Kanggo wong-wong sing ndeleng iku, kayektèn mau aji banget, nanging kanggo wong-wong sing ora ndeleng iku, iku dudu mung prakara sing ndadèkaké wong-wong mau kesandhung, nanging uga watu sing nggiling wong-wong mau nganti dadi bubuk.

Nalika Kristus ngaturake bab watu kang ditampik déning para tukang yasa, Panjenengané nedahaké yèn watu pojok iku bakal dadi “sirah” saka pojok iku. Pawarta bab watu kang ditampik ing Kitab Suci tansah magepokan karo Gusti Allah ngliwati sawijining umat prajanjian kang biyèn, nalika ing wektu kang padha Gusti Allah lumebu ing prajanjian karo sawijining umat kang sadurungé dudu umaté Gusti Allah.

Gusti Yesus ngandika marang wong-wong mau, “Apa kowé ora tau maca ana ing Kitab Suci, Watu kang ditampik déning para tukang yasa, iku uga kang wus dadi watu pucuking pojok; iki panggawéné Pangéran, lan iku nggumunaké ana ing paningal kita? Mulané Aku pitutur marang kowé, Kratoning Allah bakal kajupuk saka kowé, lan kaparingaké marang sawijining bangsa kang ngasilaké wohé. Lan sapa waé kang tumiba ing watu iki bakal remuk; nanging sapa waé kang katiban watu iki, bakal digiling dadi bubuk.” Matius 21:42-44.

“Ramalan wektu” kang kapisan sing William Miller kasurung marang iku déning para malaékat suci, yaiku “pitung wektu” ing Leviticus rong puluh enem. Adventisme Laodikia miwiti prosès ngrubuhaké kabeneran-kabeneran dhasar kang Gusti wis nyawijèkaké lumantar paladosané Miller kanthi nampik panemon Miller kang pisanan piyambak. Mesthi waé, saben pralambang kenabian ngenani sawijining dhasar suci iku minangka pralambang tumrap Kristus, kang iku “Watu”, mula panampikan marang “pitung wektu” ing taun 1863 iku nandhakaké ora mung wiwitané prosès nampik kabeneran-kabeneran dhasar, nanging uga makili panampikan marang Kristus. Kaya déné paseksèné Kristus ngenani watu sing katampik, Pétrus uga mratélakaké yèn salah siji saka ramalan-ramalan kang ana gandhèngané karo watu dhasar iku yèn ing wekasané bakal dadi “sirahing pojok”.

Mulané uga kaserat ana ing Kitab Suci, “Lah, Ingsun ngetrapaké ana ing Sion sawijining watu pojok kang utama, kang kapilih, kang aji; lan sapa sing pracaya marang Panjenengané ora bakal kaisin-isin.” Mulané tumrap kowé kang pracaya, Panjenengané iku aji; nanging tumrap wong-wong kang ora manut, “watu kang ditampik déning para

tukang yasa, iku uga kang dadi watu pokok ing pojok,” lan, “watu sandhungan, lan karang kang gawe kaluputan,” yaiku tumrap wong-wong kang kesandhung marang pangandika, awit padha ora manut; marang kuwi uga padha wis katetepaké. Nanging kowé iku turun kang kapilih, kaimamaning kraton, bangsa kang suci, umat kagungan kang mirunggan; supaya kowé martakaké kaluhuraning Panjenengané kang wus nimbali kowé metu saka pepeteng mlebu ing pepadhang-Né kang nggumunaké; yaiku kowé kang biyèn dudu umat, nanging saiki dadi umaté Allah; kang biyèn durung nampani sih-rahmat, nanging saiki wus nampani sih-rahmat. 1 Petrus 2:6–8.

Watu dhasar ing wiwitan Adventisme, dadi watu pucuk ing pojok. Yesaya sarujuk karo Kristus lan Pétrus, lan Yesaya migunakaké watu dhasar kanggo nggambaraké sawijining umat prajanjian sing lagi diliwati kanggo umat prajanjian anyar. Ing paseksiné, panjenengané nggambaraké sawijining golongan sing wis gawé prajanjian karo pati, lan sing wis nampa sawijining goroh. Goroh kang ditampa iku yaiku goroh sing diidentifikasi déning Paulus minangka sing ndhatengaké kasasar kang rosa marang wong-wong sing gawé prajanjian karo pati, amarga padha ora nampa katresnan marang kayektèn.

Mulané padha rungokna pangandikané Pangéran, hé wong-wong sing seneng moyoki, kang mrentah bangsa iki sing ana ing Yérusalèm. Amarga kowé wis ngandika, Aku padha wis gawé prejanjian karo pati, lan karo naraka aku padha wis sarujuk; manawa pecut banjir kang nglimputi iku liwat, iku ora bakal tekan marang aku: sabab aku padha wis ndadèkaké goroh dadi pangungsènkmu, lan ana ing sangisoring cidra aku padha ndhelikaké awakku: Mulané mangkéné pangandikané Pangéran Allah, Lah, Aku masang ana ing Sion sawiji watu dadi dhasar, watu kang wis kabuktèkaké, watu pojok kang aji, dhasar kang mesthi: sing pracaya ora bakal kesusu. Pangadilan uga bakal Dakpasang miturut tali ukur, lan kabeneran miturut timbal unting-unting; sarta udan ès bakal nyapu sirna pangungsèn goroh iku, lan banyu bakal nglimputi papan pandhelikané. Lan prejanjianmu karo pati bakal dibatalaké, lan sarujukmu karo naraka ora bakal tetep jejeg; manawa pecut banjir kang nglimputi iku liwat, nalika semana kowé bakal katindhès déning iku. Yesaya 28:14–18.

“Pitung wekdal” punika sampun kasumimpen wonten ing sangisoring kapalson, lan nalika Gusti Allah miyos nglangkungi umat prajanjianipun ingkang rumiyin sarta lumebet ing prajanjian kaliyan satus sekawan dasa sekawan ewu, watu ingkang rumiyin katampik dados watu pojok badhe munggah dados “sirah” ing pojok punika. Kangge para ingkang mangertos kayekten punika, piyambakipun punika aji sanget, lan kangge para ingkang boten mangertos, watu ingkang dados sirahing pojok punika, boten namung ngremuk piyambakipun, nanging ugi kanthi kiasan dados watu nisane piyambakipun.

Ing kitab Daniel, ing pasal wolu ayat sangalas, kita manggih “wektu pungkasan” saka bebendu, saéngga nètèlakaké yèn mesthi ana uga “wektu pungkasan kapisan” saka bebendu mau. Jangka wektu wiwit taun 677 SM nganti 22 Oktober 1844 nggambaraké mangsa nalika pasucèn (lan bala) bakal diidak-idak. Nanging kapapanan kapausan bakal ngrembaka nganti bebendu mau katindakaké tuntas, miturut Daniel pasal sewelas ayat telung puluh nem. Menawa pungkasaning bebendu ing pasal wolu makili pungkasan saka sawijining

jangka wektu, mula pungkasaning bebendu ing pasal sewelas uga makili pungkasan saka sawijining jangka wektu. Iki kang kanthi cetha diwulangaké déning Kitab Suci, sanadyan kayektèn iki wis ditutupi nganggo goroh déning wong-wong kang wis gawé prejanjian karo pati.

Pungkasaning kaloro bebendhu iku makili pungkasaning mangsa wektu sing padha, awit kaloroné padha dadi kasampurnaning paukuman sing padha, yaiku ipat-ipat sajroning rong èwu limang atus rong puluh taun panyebaran, panawanan, lan pangawulan. Karajan lor luwih dhisik nandhang panyebaran, panawanan, lan pangawulan saka “pitung mangsa,” nalika ing taun 723 BC raja Asyur nggawa wong-wong mau dadi tawanan. Karajan kidul nandhang nasib sing padha ing taun 677 BC. Yeremia netepake kasunyatan iki.

Israèl iku wedhus gèmbèl kang kabuyar; singa-singa wus ngoyak lan ngusir dhèwèké: wiwitané raja Asyur wus nguntal dhèwèké; lan pungkasané Nebukadnésar, raja Babil, wus ngremuk balung-balungé. Yeremia 50:17.

Yeremia lagi nedahaké sawijining paukuman kang lumaku saya abot. Bangsa Asyur nyirnakaké karajan sisih lor ing taun 723 SM, banjur padha nggawa Manasye menyang Babil, kutha krajané, ing taun 677 SM. Banjur Nebukadnésar nggawa Yoyakim, mangkono nandhani wiwitaning pitung puluh taun pambuwangan ing taun 606 SM. Banjur Nebukadnésar nggawa Zedekia lan ngrusak Yerusalem ing taun 586 SM.

Karajan sisih kidul wis dipèngetaké manawa wong-wong mau bakal nandhang nasib kang padha kaya karajan sisih lor manawa padha tetep lumaku ing pambrontakané. Pangadilan marang karajan sisih lor bakal katindakaké marang karajan sisih kidul, lan pralambang saka pangadilan iku yaiku tali ukur kang bakal direntangaké ing sadhuwuring Yehuda. Ing paseksèné Yesaya, iku mung sinebut “tali ukur,” nanging ing pethikan sabanjuré, “tali ukur” iku yaiku “tali ukur Samaria.”

Mulané mangkéné pangandikané Pangéran Allahé Israèl: Lah, Ingsun bakal ndhatengaké bilai kang mengkono marang Yérusalèm lan Yehuda, nganti saben wong kang krungu bab iku, kupingé loro bakal nggrantes. Lan Ingsun bakal mbentangaké marang Yérusalèm tali ukuré Samaria lan unting-untingé brayat Akhab; sarta Ingsun bakal ngusap Yérusalèm kaya wong ngusap piring, diusap lan dibalikaké ngungkup. Lan Ingsun bakal nilar turahaning warisan-Ku, lan nyerahaké wong-wong mau menyang tanganing mungsuh-mungsuhé; sarta wong-wong mau bakal dadi jarahan lan rampasan tumrap kabèh mungsuhé; amarga padha wis nglakoni apa kang ala ana ing paningal-Ku, lan ndadèkaké Ingsun duka, wiwit ing dina para leluhuré metu saka Mesir nganti tekan dina iki. 2 Para Raja 21:12–15.

Ana loro ungkapan kenabian ing ayat-ayat sing nembe kasebut sing kudu digatekake. Sing kapisan yaiku kuping dadi kesemutan, lan sijiné yaiku unting-unting. Ing ayat-ayat iki, tali ukuré Samaria uga diidentifikasi minangka unting-untingé brayat Akhab. Tali ukur lan unting-unting iku piranti pangadilan, sing digunakaké sajroning proses pembangunan. Ing ayat-ayat kasebut, pratélan iki nandhakaké yèn pangadilan sing padha sing wis

dileksanakaké marang karajan sisih lor, sing digambaraké déning Samaria lan brayat Akhab, bakal ditibakaké marang Yehuda lan Yerusalem. Nalika pepènget iku dipratelakaké, karajan sisih lor, yaiku Israèl, wis kabedhah, dikalahaké, dirusak, lan digawa menyang pambudakan. Pesen pangadilané Allah nuwuhaké kuping dadi kesemutan tumrap wong-wong sing krungu pepènget iku. Unthing-unting lan kuping dadi kesemutan loro-loroné kapanggih kaping telu saben-saben ing Kitab Suci. Ing saben prakara, loro-loroné makili bebenduné Allah marang umat kagungané piyambak.

Lan Sang Yehuwah rawuh, banjur jumeneng, sarta nyeluk kaya ing wektu-wektu sadurunge, “Samuel, Samuel.” Banjur Samuel mangsuli, “Ngandika, awit kawula Paduka mirengaken.” Lan Sang Yehuwah ngandika marang Samuel, “Lah, Ingsun bakal nindakaké sawijining prakara ing Israèl, kang ndadèkaké kuping saben wong sing krungu bab iku padha nggregesi. Ing dina iku Ingsun bakal ngleksanani marang Èli sakehing prakara kang wus Ingsun ngandikakaké bab brayaté: nalika Ingsun miwiti, Ingsun uga bakal ngrampungaké.” 1 Samuel 3:10–12.

Rubuhe brayaté Eli iku minangka wangsit kang ndadèkaké kuping loro padha nggirisu tumrap sapa waé sing krungu. Rasa nggirisu ing kuping, ing jamané Samuel, nglambangaké lewaté brayaté Eli. Kacemepakaning apa kang wis dipratelakaké marang Samuel iku yaiku rubuhé brayaté Eli lan katetepaké Samuel dadi nabi. Samuel makili sawijining umat kang, kaya dene dipangandikakaké Petrus, ing jaman biyèn dudu umaté Allah, nanging saiki wus dadi, amarga nalika Samuel katetepaké dadi nabi, brayaté Eli dirusak. Yeremia uga mratèlakaké paukiman marang para pemimpin Yérusalèm kang ndadèkaké kuping padha nggirisu.

Lan calathua: Paduka rungokna pangandikané Pangéran, hé para raja ing Yehuda lan para pedunungé Yérusalèm; mangkéné pangandikané Pangéran sarwa dumadi, Allahé Israèl: Lah, Ingsun bakal ndhatangaké bilai marang panggonan iki, kang sapa waé krungu, kupingé bakal nggirisu. Yéremia 19:3.

Katelu rujukan ngenani kuping kang nggelitik iku magepokan karo umat prajanjian kang wis gawe prajanjian karo pati lan sawisé iku diserbu, dikalahaké, dirusak, disebaraké, lan digawa menyang pangawulan. Kuping kang nggelitik iku minangka pralambang pangadilan saka bebenduning Allah, lan pralambang pangadilan iku uga diwedharaké kaping telu ana ing Kitab Suci, kanthi tembung “unting-unting.” Kita wus maca bab iku ing kitab II Para Raja lan Yesaya, nanging isih ana siji rujukan manèh ngenani “unting-unting” ana ing Kitab Suci, lan ing rujukan iku tembung unting-unting dijarwakaké saka tembung Ibrani kang béda karo loro rujukan sadurungé.

Lan malaékat kang rembugan karo aku teka manèh, lan nggugah aku, kaya wong kang digugah saka turune, sarta ngandika marang aku: Apa kang kokdeleng? Aku banjur mangsuli: Aku wis nyawang, lah ana kaki dian kabèh saka emas, kanthi bokor ana ing pucuke, lan pitu pelita ana ing sandhuwure, sarta pitu pipa tumuju marang pitu pelita kang ana ing pucuke iku. Lan ana rong wit zaitun ana ing sacedhake, siji ana ing sisih tengen bokor iku, lan sijiné ana ing sisih kiwa. Aku banjur mangsuli lan matur marang

malaékat kang rembugan karo aku: Punapa menika, gusti kula? Malaékat kang rembugan karo aku banjur mangsuli lan ngandika marang aku: Apa kowé ora ngerti apa iki? Aku mangsuli: Mboten, gusti kula. Panjenengané banjur mangsuli lan ngandika marang aku: Iki pangandikané Pangéran marang Zerubabel, mangkéné: Dudu kanthi kakuwatan, lan dudu kanthi daya, nanging kanthi Roh-Ku, pangandikané Pangéran sarwa dumadi. Sapa kowé, hé gunung gedhé? Ing ngarsané Zerubabel kowé bakal dadi lemah rata; lan dhèwèké bakal nglairaké watu pucuké kanthi surak-surak, pangucap: Sih-rahmat, sih-rahmat tumrap iku. Sabanjuré pangandikané Pangéran rawuh marang aku, mangkéné: Tangané Zerubabel wis masang dhasaring omah iki; tangané uga bakal ngrampungaké; lan kowé bakal mangerténi yèn Pangéran sarwa dumadi wis ngutus aku marang kowé. Awit sapa kang wis ngremehaké dina prakara-prakara cilik? Amarga wong-wong mau bakal bungah, lan bakal ndeleng bandhul timah ana ing tangané Zerubabel bebarengan karo pitu iku; iku mata-matané Pangéran, kang mlaku mrana-mréné ngliwati saindenging bumi. Aku banjur mangsuli lan matur marang dhèwèké: Apa tegesé rong wit zaitun iki kang ana ing sisih tengen kaki dian lan ing sisih kiwa? Aku banjur mangsuli manèh lan matur marang dhèwèké: Apa tegesé rong pang zaitun iki kang lumantar rong pipa emas ngetokaké lenga emas saka ing awake dhéwé? Panjenengané banjur mangsuli aku lan ngandika: Apa kowé ora ngerti apa iki? Aku mangsuli: Mboten, gusti kula. Panjenengané banjur ngandika: Iki wong loro kang katetepaké lumantar jebadan, kang ngadeg ana ing ngarsané Pangérané saindenging bumi. Zakharia 4:1-14.

Tembung ingkang dipunjarwakaken dados “unting-unting” wonten ing 2 Para Raja-Raja lan Yesaya kaping wolulukur punika inggih “mishqâl,” lan tegesipun punika satunggaling bobot. Ing kalih pethikan punika satunggaling bobot (unting-unting) badhe dipuntambahaken dhateng tali. Bobot punika inggih ingkang dipunginakaken wonten ing timbangan, lan punika nglambangaken pangadilan. Tali ingkang wonten bobotipun punika satunggaling tali pangadilan. Tali Samaria punika inggih wekdal “pitung kaping,” utawi kalih ewu gangsal atus kalih dasa taun. Wekdal ingkang sami punika badhe dipunpasangaken dhateng karajan sisih kidul, kadosdene sampun dipuntekakaken dhateng karajan sisih lor. Pungkasan saking salah satunggaling tali punika dipunidentifikasi wonten ing kitab Daniel dados pungkasaning bebenduning pungkasan utawi pungkasaning bebenduning wiwitan. Mangsa punika dipungambaraken wonten ing Daniel minangka mangsa nalika Yerusalem lan wadya punika badhe dipuninjak-injak déning kalih kakuwasan ingkang ndadosaken sepi, yaiku paganisme lan papalisme. Kalih mangsa punika badhe kawiwitan nalika kitha-kitha krajanipun piyambak-piyambak dipunserbu, dipuntelukaken, dipunremuk, lan para wargaipun dipunasta dados batur.

Nanging ing Kitab Zakharia, tembung “unting-unting” kabentuk saka gandhèngané rong tembung Ibrani. Tembung kang kapisan yaiku “eben”, lan tegesé “mbangun”, lan uga tegesé “watu”. Tembung iku ngemu teges “watu kanggo yasa”. Banjur tembung iku digandhèngaké karo tembung Ibrani “bediyl”, kang tegesé “misahaké utawa nyekataké”. “Unting-unting” ing Zakharia iku watu kang dadi landhesan pambangunan lan nuwuhaké pamisahan sarta pepérangan. Pamisahan iku ana ing antarané rong golongan wong kang padha ngabekti;

golongan siji kang bungah nalika ndeleng watu iku, ndadèkaké iku watu pucuking pojoké, lan yasa ing sandhuwuré, lan golongan sijiné kang ora weruh iku, nampik iku, kesandhung déning iku, lan pungkasané diremuk déning iku, kang banjur dadi watu pucuké utawa watu nisane. Golongan siji gawé prajanjian karo urip, déné sijiné prajanjian karo pati.

Ing sajarah Zakharia, Israèl kuna nembe metu saka Babil kanggo mbangun maneh lan mulihaké Yérusalèm. Zerubabel diangkat dadi gubernur, lan kaparingan tugas ngawasaké pakaryan mau. Panjenengané nglètèkké watu pondhasi ing wiwitaning pakaryan lan masang watu pucak, utawa capstone, ing pungkasaning pakaryan. Zerubabel tegesé “turuné Babil”. Kabeh pitedah nubuatan iku lagi nandhakake dina-dina wekasan, lan jeneng Zerubabel iku pralambang sajarahing pekabaran malaékat kapisan nalika watu pondhasi dipasang, lan jenengé uga dadi pralambang pekabaran malaékat katelu, nalika watu pucak, utawa capstone, dipasang. Kawujudaning kawutahan Roh Suci, manawa ing gerakan kang kapisan utawa ing gerakan kang kapindho, diwakili déning jeneng Zerubabel (turuné Babil), amarga iku nglambangaké pekabaran kang nimbali turun pungkasan saka “turuné Babil” supaya metu. Iku nglambangaké pekabaran Pambengoking Tengah Wengi kang kelakon ing gerakan kapisan, lan kang wis arep kelakon ing gerakan pungkasan saka Pambengoking Banter.

Loro wit zaitun, loro pang zaitun, lan loro wong kang kaurapi kang makili pawadhahan-pawadhahan kang menyang njero iku loro pipa emas ngucuraké lenga:

“Para kang kaurapi sing jumeneng ana ing sacedhake Gustiné saindenging bumi, nduwèni kalungguhan kang biyèn wus kaparingaké marang Sétan minangka kerub panudung. Lumantar para titah suci kang ngubengi dhampar-Nya, Gusti njaga sesambungan kang tanpa pedhot karo para pedunung bumi. Lenga emas iku nggambaraké sih-rahmat kang lumantar iku Gusti njaga supaya damar-damaré para pracaya tetep kacukupi, supaya ora kedhep-kedhep banjur mati. Saupama ora lenga suci iki diwutahaké saka swarga lumantar pawarta-pawartané Rohé Gusti Allah, sarana-sarana piala bakal nguwasani manungsa sakabèhé.”

“Gusti Allah kaaibaken nalika kita ora nampani pawartos kang dikintunake marang kita. Mangkono kita nampik lenga emas kang Panjenengane kersa nuangake menyang jiwa kita supaya bisa disalurkake marang wong-wong kang ana ing pepeteng. Nalika swara panggilan iku bakal muni, ‘Lah, penganten kakung rawuh; metua kowe kanggo nemoni dheweke,’ wong-wong kang durung nampani lenga suci, kang ora ngreksa sih-rahmate Kristus ana ing atine, bakal nemoni, kaya para prawan gemblung, yen dheweke ora siyap kanggo nemoni Gustine. Ing sajroning awake dhewe, dheweke ora nduweni kakuwatan kanggo oleh lenga mau, lan uripe padha rusak. Nanging manawa Roh Suci Allah dijuluk, manawa kita nyuwun kanthi temen, kaya dene Musa, ‘Tuduhna marang aku kamulyan Paduka,’ katresnaning Allah bakal kawebar ing sajroning ati kita. Lumantar pipa-pipa emas, lenga emas mau bakal disalurkake marang kita. ‘Dudu marga saka kakuwatan, lan dudu marga saka daya, nanging marga saka Roh-Ku, pangandikane Pangeran Yehuwah Gustining sarwa tumitah.’ Kanthi nampani cahya padhang saka Srengenge Kabeneran, anak-anake Allah madhangi kaya pepadhang ing donya.” Review and Herald, July 20, 1897.

Zakharia wis bola-bali takon sapa loro wit zaitun iku, mangkono narik kawigatosan marang warna-warna pralambang saka loro seksi mau. Sister White negesake manawa loro wit zaitun iku yaiku loro seksi ing Wahyu sewelas.

Babagan loro seksi mau, nabi ngandika maneh: “Iki lah loro wit zaitun, lan loro kaki dian kang ngadeg ana ing ngarsané Gustining bumi.” “Pangandika Paduka,” pangandikané juru masmur, “iku pepadhang tumrap sikil kawula, lan pepadhang tumrap margi kawula.” Revelation 11:4; Psalm 119:105. Loro seksi iku nglambangaké Kitab Suci Prajanjian Lawas lan Prajanjian Anyar.” The Great Controversy, 267.

Zakaria wis kepéngin mangertèni sapa loro seksi iki. Ing Révolusi Prancis, wong-wong iku yaiku Prajanjian Lawas lan Prajanjian Anyar. Wong-wong iku dilambangaké minangka Musa lan Élia sing dipatèni ing dalan déning kéwan galak sing munggah saka jugangan tanpa dhasar. Wong-wong iku nggambaraké pelayanan Future for America sing dipatèni tanggal 18 Juli 2020.

Ing wiwitaning bab punika, sasampunipun Zakharia katangèkaken, nalika balung-balung garing para tiyang pejah dipunsarujukaken, nanging dereng gesang, Jibril nyuwun pitaken, “Punapa ingkang panjenengan tingali?” Zakharia ngandharaken punapa ingkang sampun dipuntingali, lajeng nyuwun pitaken, “Punapa punika, gusti kawula?” Jibril nekanaken pokoking pitaken punika kanthi njawab pitakenipun Zakharia lumantar satunggaling pitaken malih. Panjenenganipun nyuwun pitaken dhateng Zakharia, “Punapa panjenengan mboten mangertos punapa punika?” Jibril lajeng paring wangsulan, “Punika pangandikanipun Pangeran dhateng Zerubabel, ngandika, Dudu marga saka kasantosan, lan duduh marga saka kakuwatan, nanging marga saka Roh-Ku, mangkono pangandikanipun Pangeraning sarwa dumadi.”

Pangandikané Sang Pangéran kang kaparingaké marang Zerubabel yaiku, “Dudu marga saka kasektèn, lan duduh marga saka kakuwatan, nanging marga saka Roh-Ku. Sapa kowé, hé gunung gedhé? Ana ing ngarsané Zerubabel kowé bakal dadi dhataran; lan dhèwèké bakal nglairaké watu pucuké iku kanthi sora pamecut, sambat, ‘Sih-rahmat, sih-rahmat tumrap iku.’”

Zerubabel, sang gubernur, nglambangaké utusan kang nyawisaké dalan ing wiwitan lan pungkasaning sajarah, ing ngarsané gunung bakal dadi kaya tanah rata. Yésaya ngenali pakaryané utusan kang padha iku lan ngandika yèn dhèwèké bakal “ngluruské ing ara-ara samun dalan gedhé kagem Allah kita,” lan yèn dhèwèké bakal ndadèkaké “saben lebak” “kaluhuraké.” Dhèwèké uga bakal ndadèkaké “saben gunung lan bukit” “direnthahaké,” awit “gunung gedhé” ing ngarepé gubernur Zerubabel “bakal dadi tanah rata.”

Piwulang William Miller bab “pitung mangsa” kaparingaké déning Gusti Allah marang dhèwèké. Zerubabel nggambaraké William Miller kang nglempataké watu dhasar saka “pitung mangsa,” lan dhèwèké uga nggambaraké tangan-tangan kang “bakal nggawa metu watu pucuk” kanthi “sorak-sorai, sesambat, sih-rahmat, sih-rahmat tumrap iku.” Pengulangan tembung “sih-rahmat” nggambaraké piwulang Pasambat Tengah Wengi.

“Sorak-sorai” nggambaraké piwulang sing padha karo kang digambaraké déning pasambat banteré malaékat katelu, lan “sesambat” nggambaraké Pasambat Tengah Wengi. Sakabèhé pethikan iki nyariosaké bab piwulang Pasambat Tengah Wengi. Iki nyariosaké bab para prawan kang padha turu ing pati ana ing dalan-dalané Wahyu sewelas, kang ngliwati lebak balung-balung garing kang mati. Iki nyariosaké bab wunguné balung-balung garing kang mati, lan uga nyariosaké bab peran kenabian saka “unting-unting” kang dideleng déning para prawan wicaksana nganti ndadèkaké padha bungah.

Banjur Zakharia ngandika, “liyane maneh.” Liyane maneh, tegesé nyelehake pérangan sabanjuré ana ing dhuwuré pérangan sadurungé. Iki minangka rujukan marang prinsip kenabian, yaiku garis tumumpang ing garis. Rembugan sadurungé ngenali tanginé umaté Allah ing tengah wengi, kang dipralambangaké déning Zakharia. Rembugan sadurungé bola-bali nekanaké pepénginané umaté Allah ing dina-dina wekasan supaya mangertèni sapa loro seksi ing Wahyu pasal sewelas kuwi. Rembugan sadurungé ngenali yèn Zerubabel makili pakaryan ing gerakan kang kapisan lan uga pakaryan ing gerakan kang pungkasan. Uga ngenali yèn “tangan-tangané” Zerubabel (kang makili daya manungsa) bakal masang watu dhasar lan watu pucak, nanging pakaryané tangané iku biyèn lan saiki mung bisa kalakon lumantar daya ilahi saka Sang Panglipur.

Pacelathon kang sabanjuré, kang kudu dipasang ing sandhuwuré pacelathon sadurungé, netepaké yèn nalika “astané Zerubabel” lagi ngrampungaké pakaryan iku, mula umaté Allah ing dina-dina pungkasan bakal “sumurup yèn Pangéran” wis “ngutus” Gabriel, sang pambekta pepadhang, “marang” umaté Allah. Wong-wong mau bakal ngakoni proses sesambungan swarga kang dadi kayektèn kapisan kang dipralambangaké gegayutan karo Wahyu bab Gusti Yésus Kristus. Nolak piwulang lan pakaryané Zerubabel iku padha karo nolak piwulang kang asalé saka Gabriel, kang ditampa déning dhèwèké saka Kristus, lan Kristus piyambak banjur nampani iku saka Sang Rama.

Banjur loro golongan para panyembah iku ditetepaké. Siji golongan, “wis ngrèmèhake dina prakara-prakara cilik?” Golongan sijiné “bakal bungah” nalika wong-wong mau “ndeleng unting-unting ana ing tangané Zerubabel bebarengan karo pitu iku” sing “yaiku mripat-mripaté Pangéran, kang mlaku mrana-mréne ngubengi salumahing bumi.” Wong-wong sing ngrèmèhake dina prakara-prakara cilik iku, lagi ngrèmèhake pakaryan sajarahé William Miller kaya kang dilambangaké déning “unting-unting.” Wong-wong mau dibédakaké karo wong-wong sing bungah nalika padha ndeleng “unting-unting” ana ing tangané Zerubabel. “Unting-unting” ing kitab Zakharia iku watu pambangunan sing ngetokaké pamisahan. Siji golongan ngrèmèhake “unting-unting,” awit wong-wong mau ora gelem weruh yèn “unting-unting” ing tangané Zerubabel iku ana bebarengan karo “pitu iku.” Tembung “pitu” kang ana bebarengan karo “unting-unting” iku, tembung Ibrani sing padha karo kang diarwakaké dadi “pitung ping” ing Imamat kaping likur enem.

Banjur Zakharia mbaleni kasunyatan manawa nalika piyambakipun tangi, piyambakipun boten mangertos sinten kalih seksi punika. Mila piyambakipun takon malih, “Menapa tegesipun kalih wit zaitun punika?” Piyambakipun mbaleni malih, kanthi pitaken, “Menapa

tegesipun kalih pang wit zaitun punika ingkang lumantar kalih pipa emas punika ngosongaken lenga emas saking ing awake dhewe?” Lan Jibril negesaken pitaken punika kanthi sepisan malih njawab pitakenipun Zakharia kanthi pitaken, “Apa kowe ora sumurup apa iki?” ingkang dipunwangsul déning Zakharia, “Ora.” Banjur Jibril ngandika, “Iki lah wong loro kang kaurapi, kang padha ngadeg ana ing ngarsané Pangérané saindenging bumi.”

Bab punika dipunwiwiti kanthi Jibril nggugah Zakharia saking sare. Mila Zakharia nggambaraken para prawan ingkang dipungugah ing tengah wengi, lan nalika para prawan punika dipungugah, piyambakipun dipungambaraken minangka gadhah beban ingkang nglimputi ati sanget kanggé mangertos punapa ingkang dipunlambangaken déning kalih seksi wonten ing Wahyu pasal kaping sewelas. Sedaya kitab ing Alkitab pethuk lan dipunpungkasi ing Kitab Wahyu. Sedaya para nabi sarujuk satunggal kaliyan satunggalipun, awit Gusti Allah sanès panganggiting kabingungan. Sedaya para nabi ngandika langkung kathah bab dinten-dinten wekasan tinimbang bab dinten-dinten nalika piyambakipun taksih gesang.

Gabriel migunakaké prinsip Alfa lan Omega kanthi netepaké yèn Zerubabel bakal miwiti lan ngrampungaké pakaryan mbangun Padalemané Allah. Pakaryané iku kagambar minangka masang watu dhasar ing wiwitan lan watu pucuk ing pungkasan. Zerubabel makili gerakan para Millerit lan gerakan Future for America.

Ingkang dipunaturaken déning Gabriel dhateng Zakharia punika, bilih pakaryan Pasambat Wengi Tengah, kados dene wonten ing gerakan malaékat kapisan utawi wonten ing gerakan malaékat kaping tiga, kalampahan kanthi kasektèn Roh Suci.

Nalika padha katelèn mati ana ing dalan, jagad padha bungah ndeleng layoné, nanging nalika padha tangi, jagad banjur wedi lan dheweke padha bungah. Dheweke padha bungah amarga padha weruh bandhul lot ana ing tangané Zerubabel tumrap “pitung kaping” iku. Bandhul lot iku watu sing dadi dhasar pambangunan, kang misahaké wong wicaksana saka wong bodho.

Zakharia ora ngandika, “pitu,” nanging ngandika, “pitu iku.” Pitu iku ndeleng kabuyaran sajrone rong ewu limang atus rong puluh taun. Tembung sing dijarwakake minangka “pitu” iku padha karo tembung sing dijarwakake minangka “pitung tikel” ing Imamat rong puluh enem, lan makili “ipat-ipat” perbudakan sing ditibakake marang karajan Israèl sisih lor lan sisih kidul. Kitab Daniel netepake “pitu iku” minangka paukuman sing wiwitan lan sing pungkasan.

Watu dhasar kang katetepaké déning William Miller iku “pitung mangsa,” lan watu pucuk kang katetepaké déning gerakan malaékat katelu iku uga “pitung mangsa.” Wong-wong kang bungah nalika padha ndeleng “pitung iku” ana ing panggugahé Sesambat Tengah Wengi ing dina-dina pungkasan, bakal nyeksèni sawijining pamisahan lan pepisahan antarané kang aji lan kang asor. Kang aji bakal bungah nalika padha lumebu ing kasawijèn kang sampurna, lan kang asor bakal ngerti nalika wis kasep yèn padha ora duwé lenga kang wis mili mudhun lumantar loro pipa emas mau. Kayektèn kang njalari kabungahan tumrap

golongan siji bakal dadi watu sandhungan tumrap golongan sijiné, sanadyan kayektèn iku kasedhiya kanggo dideleng déning kabèh wong kang gelem ndeleng.

Kaya dene “pitung mangsa” dadi sawijining ujian ing wiwitan taun 1856, nalika Adventisme Filadelfia ngalih marang Adventisme Laodikia, mangkono uga “pitung mangsa” sapisan maneh dadi ujian ing pungkasan, pas ing papan Adventisme Laodikia dialihake marang Adventisme Filadelfia. Ujian ing wiwitan iku gagal dilakoni ing taun 1863, lumantar panolakan marang doktrin Kitab Suci bab “pitung mangsa.” Wong-wong kang gagal ing ujian ing pungkasan taun 2023, bakal nglakoni mangkono amarga padha nolak pengalaman kang dituntut déning tamba kang ditandhani déning “pitung mangsa” ing Imamat kaping likur enem.

Penting kanggo netepake menawa kitab Daniel kanthi tuntas njunjung “pitung mangsa,” sadurunge kita wiwit nimbang pesen kenabian saka enem pasal kapisan kitab Daniel, amarga pasal papat lan lima nyariosaken bab “pitung mangsa,” lan pasal-pasal mau nandhani wiwitan lan pungkasaning loro sungu saka kéwan bumi ing Wahyu pasal telulas.

Kita badhé miwiti nimbang bab enem pasal kapisan punika ing artikel salajengipun.

Padhang sing ditampi Daniel saka Gusti Allah iku diparingake mligi kanggo dina-dina wekasan iki. Wahyu-wahyu kang didelengé ana ing pinggir Ulai lan Hiddekel, kali-kali agung ing Sinar, saiki lagi lumaku tumuju panggenapané, lan sakabèhé prastawa kang wis dinubuatke bakal enggal kalakon.

“Gatekna kaanan bangsa Yahudi nalika weca-weca Daniel kaparingaké.

“Mangga kita maringi wekdal langkung kathah kanggé nyinaoni Kitab Suci. Kita dereng mangertos sabdanipun kados ingkang kedahipun. Kitab Wahyu kabikak kanthi dhawuh dhateng kita supados mangertos piwulang ingkang kapratelakaken wonten ing ngriku. ‘Begja wong kang maca, lan wong-wong kang ngrungokaké pangandika-pratélan iki,’ mekaten pangandikanipun Gusti Allah, ‘lan ngugemi samubarang kang katulis ana ing kono, awit wekdalipun sampun celak.’ Nalika kita minangka satunggaling umat mangertos punapa tegesipun kitab punika tumrap kita, badhé kapanggih wonten ing antawisipun kita satunggaling kawangunan rohani ingkang ageng. Kita dereng mangertos kanthi kebak piwulang-piwulang ingkang dipunwulangaken déning kitab punika, sanadyan sampun wonten dhawuh kaparingaken dhateng kita supados nelusuri lan nyinaoni punika.”

“Ing jaman biyèn para guru wis nyatakake bilih Daniel lan Wahyu iku kitab-kitab kang kasêgel, lan wong akèh wus mbalik saka kitab-kitab mau. Kain panutup kang déning katitik rêrêmédané wis njalari akèh wong ora wani ngangkat, déning tangané Allah piyambak wis disingkiraké saka pérangan-pérangan pangandikané. Jeneng ‘Wahyu’ dhéwé waé mbantah pratelan yèn iku kitab kang kasêgel. ‘Wahyu’ tegesé yèn ana sawijing prakara kang wigati dipratélakaké. Kayektèn-kayektèn ing kitab iki katujokaké marang wong-wong kang urip ing dina-dina pungkasan iki. Kita padha ngadeg nalika kain panutup wis dicopot ana ing papan suciing prakara-prakara kang suci. Kita aja

ngadeg ana ing njabané. Kita kudu lumebu, ora nganggo pikiran kang sembrana lan ora ngajèni kasucèn, utawa nganggo lampah kang grusa-grusu, nanging kanthi pakurmatan lan wedi asih marang Allah. Kita lagi nyedhaki wektu nalika ramalan-ramalan ing kitab Wahyu bakal katindakaké.” Testimonies to Ministers, 113.